

Oslo Utdanningsetaten

Gjesteelever, fylkestilhørighet m.m.

Seksjonssjef Kari
Wennemo,
Utdanningsetaten i
Oslo

VIGO brukerforum 22.10.2024

Disposisjon

- ▶ Gjesteelever
- ▶ Fylkestilhørighet: Udirs fortolkning fra 2022; feillesing av forskriftens § 4-8 (tidligere § 6-9 femte ledd)
- ▶ Sentrale bestemmelser i ny lov og forskrift, sammenlignet med gammel lov og forskrift
- ▶ Hvordan fortolker vi dette fra 2025?
- ▶ Hvem skal vi fakturere fraflyttingsfylket for?

Fylkestilhørighet

- ▶ Det er bare to typer søkere når det gjelder fylkestilhørighet:
 - Søkere som tilhører fylket
 - Gjesteelever, dvs søkere som ikke tilhører fylket
- ▶ Vi regner som hjemmehørende i Oslo:
 - Søkere som er bosatt og folkeregistrert i Oslo per søknadsfristen
 - I tillegg behandler vi som hjemmehørende i Oslo søkere med ungdomsrett som dokumenterer flytting med/til foresatte i Oslo etter søknadsfristen.
Dette av rimelighetsbetraktninger, for at ungdom skal slippe å gå et år uten skoleplass pga familiens beslutning om flytting eller beslutning om hvem av foreldrene ungdommen skal bo hos.

Hvem er gjesteelev?

- ▶ Ny forskrift (opplæringsforskriften):
Kapittel 22 Fylkeskommunen sin rett til refusjon og fylkeskommunen sitt økonomiske ansvar

§22-1 Definisjonar i dette kapitlet

Første ledd:

*Med gjesteelev er meint ein elev som er att inn til vidaregåande opplæring i ein annan fylkeskommune enn der eleven er folkeregistrert **per 1. januar** det året opplæringa tar til.*

Tredje ledd:

*Med heimfylke er meint den fylkeskommunen der ein elev er folkeregistrert **per 1. januar** det året opplæringa tar til.*

Hvem var gjesteelev?

- ▶ Gammel forskrift:

Kapittel 19 Fylkeskommunen sitt økonomiske ansvar for vidaregåande opplæring

§ 19-2 Definisjonar

*Med gjesteelev er her meint elev som er teken inn til eit vidaregåande skoletilbod i ein fylkeskommune der eleven ikkje er registrert i folkeregisteret som **buset** per 1. januar det året kurset tek til.*

*Med heimfylke er meint den fylkeskommunen der ein elev er registrert som **buset** per 1. januar det året kurset tek til.*

- ▶ Betyr: Ingen endring i forskriften mht fylkeskommunens ansvar og definisjon av gjesteelev.

Opplæringsloven – fylkeskommunens ansvar/plikt

- ▶ Ny lov:

- § 28-2 Fylkeskommunen sitt juridiske og økonomiske ansvar

- Første ledd, første punktum:

- Fylkeskommunen skal oppfylle retten til vidaregåande opplæring for dei **som bur** i fylket.*

- ▶ Tidligere lov:

- § 13-3 Plikt for fylkeskommunen til å sørge for vidaregåande opplæring

- Første ledd

- Fylkeskommunen skal oppfylle retten til vidaregåande opplæring for dei **som er busette** i fylkeskommunen.*

- ▶ Betyr: **Ingen endring i loven mht fylkeskommunens ansvar/plikt til å oppfylle retten.**

Opplæringsloven – fylkeskommunens ansvar/plikt

- ▶ Ny lov:

§ 28-2 Fylkeskommunen sitt juridiske og økonomiske ansvar

Tredje ledd:

Fylkeskommunar som har ledig kapasitet, skal gi tilbud til søkjarar frå andre fylke dersom dei har rett til opplæring etter § 5-1. Heimfylket skal refundere utgiftene til vertsfylket for dei som får skoleplass i eit anna fylke enn det dei bur i.

Fjerde ledd, første punktum:

Departementet kan gi forskrift eller fastsetje i enkeltvedtak kven som skal reknast som busette i fylket.

- ▶ Tidligere lov:

§ 13-3 Plikt for fylkeskommunen til å sørge for vidaregåande opplæring

Andre ledd:

Fylkeskommunar som har ledig kapasitet, har plikt til å gi tilbud til søkjarar frå andre fylke. Heimfylket skal refundere utgiftene til vertsfylket for dei som får skoleplass i eit anna fylke enn der dei bur. Departementet gir forskrift om slik refusjon.

- ▶ Betyr: Ingen endring i loven mht fylkeskommunens ansvar/plikt til å fylle opp ledig kapasitet med søkere fra andre fylker.

Så langt, alt greit. MEN:

- ▶ Udir og KD kom i 2022 med en nytolkning av bestemmelser om fylkestilhørighet, som er i strid med den lovforståelsen Oslo og øvrige fylker har lagt til grunn i over 40 år.
- ▶ Nytolkningen vil i praksis medføre fritt skolevalg på tvers av fylkesgrensene og dermed ha dramatiske konsekvenser med tanke på dimensjonering av opplæringstilbudet i fylket.
- ▶ Udirs/KDs tolkning innebærer at det ikke er lov å skille mellom ungdom som etter søknadsfristen flytter med/til foresatte, og ungdom som etter søknadsfristen flytter på egen hånd (eller til andre enn foresatte), såfremt selve skolesøknaden er sendt inn (dvs registrert på vigo.no) innen søknadsfristen.

Gammel forskrift

- ▶ Udir/KDs nytolkning basert på tidligere forskrift til opplæringsloven
§ 6-9 Krav til søknaden

Femte ledd:

" Søkjarar som planlegg å flytte og kan dokumentere dette, sender søknaden til tilflyttingsfylket."

- ▶ Denne bestemmelsen (kom da kap. 6 ble revidert i 2013) var imidlertid **aldri ment å skulle** definere fylkestilhørighet, men var å forstå som en ren praktisk anvisning om at søknaden skulle sendes til det fylket som skal behandle søknaden.

Ny forskrift:

§ 4-8 Kvar søknaden om inntak skal sendast

- ▶ *Søkjarar skal sende søknaden til den fylkeskommunen der dei er folkeregistrert når søknaden blir send. Dette gjeld også for dei som søker om inntak til ein skole som gir opplæring i og på teiknspråk som ligg i eit anna fylke.*

Søkjarar som kan dokumenter at dei skal flytte, skal likevel send søknaden til den fylkeskommunen dei skal flytte til.

Dei som ønskjer inntak til ein skole som ligg i eit anna fylke, jf. opplæringslova § 28-2 tredje ledd, skal sende søknaden til fylkeskommunen der skolen ligg. Det same gjeld søknad til landslinjer.

- ▶ Betyr: **Ingen endring i forskriften mht hvor søknaden skal sendes**
Andre ledd framstår stadig som en rent praktisk ordning.

..... men Udir opprettholder sin nytolkning fra 2022:

▶ Ny forskrift:

§ 4-15 Rekkjefølgje ved inntak til vidaregåande trinn 1 til trinn 3

Første ledd:

Fylkeskommunen skal ta inn søkjarar med rett til vidaregåande opplæring som er folkeregistrerte i fylkeskommunen, også dei som er nemnde i § 4-8 andre ledd, i denne rekkjefølgja:.....

▶ Udir opprettholder sin nytolkning i merknader til opplæringsforskriften § 4-8.

Så hvordan fortolker vi lov og statlig forskrift mht fylkestilhørighet?

- ▶ Inkonsistens i lovverket.
 - Opplæringsloven § 28-2 om FKs ansvar og plikter + forskr. § 22-1 om gjesteelev
 - Forskr. § 4-8 om hvor søknaden skal sendes (Udirs nytolkning) og § 4-14 inntaksrekkefølge
- ▶ **Vår posisjon:**
FKs ansvar/plikt til å oppfylle søkerens rettigheter må utledes av opplæringsloven § 28-2, ikke av opplæringsforskriftens § 4-8.
- ▶ Udirs fortolkning av lovverket betyr i praksis at fylkene pålegges inntak av gjesteelever!
- ▶ Eksempel:
 - Ungdom søker i tilflyttingsfylket innen fristen, og dokumenterer planlagt flytting ved leiekontrakt (lett å fikse).
 - Avventer inntaksresultatet i tilflyttingsfylket.
 - Hvis fornøyd med resultatet (kommet inn på ønsket skole/UP), melder flytting til Skatteetaten og blir folkereg. i tilflyttingsfylket i god tid før skolestart.

Lokal forskrift

- ▶ Ny forskrift (opplæringsforskriften):

§ 4-5 Lokal forskrift om inntak

Andre ledd:

Den lokale forskrifta kan innehalde utfyllandre reglar om inntak av søkjarar som har rett til vidaregåande opplæring etter opplæringslova § 5-1, og som ikkje bur i fylket.

- ▶ Lokal forskrift må være i samsvar med lov og statlig forskrift. Blir da avgjørende hvordan man forstår og fortolker opplæringsloven og opplæringsforskriften.

Hva gjør vi?

- ▶ Kun legge søknadsfristen til grunn for fylkestilhørighet?
- ▶ Likebehandle søkere som flytter med/til foresatte og søkere som flytter på egen hånd, ved **ikke** å godta folkeregistrering etter søknadsfrist?
- ▶ Ivareta flytting med/til foresatte gjennom § 4-15 tredje ledd?

Ny forskrift:

§ 4-14 Rekkjefølgje ved inntak til vidaregåande trinn 1 til trinn 3

Tredje ledd:

"Dersom det er ledig kapasitet, skal fylkeskommunen deretter ta inn søkjarar frå andre fylke som har rett til opplæring etter opplæringslova § 5-1. Fylkeskommunen skal først ta inn dei som kan dokumentere at det er særlege pedagogiske eller sosiale grunnar til at dei bør gå på skole i eit anna fylke..."

Kan framholde at det å kunne bo sammen med foresatte er en særlig sosial grunn.

Og hvem fakturerer vi fraflyttingsfylket for?

- ▶ Oslo: Hittil ikke fakturert fraflyttingsfylket for de vi har regnet som hjemmehørende i Oslo, dvs:
 - Søkere som var folkeregistrert i Oslo per søknadsfrist (uavhengig av foresattes bosted og uavhengig av om søkeren var folkereg. i fraflyttingsfylket per 1. januar og dermed defineres som gjesteelever i forskriften)
 - Søkere som etter søknadsfrist har dokumentert flytting med/til foresatte i Oslo og var folkeregistrert på samme osloadresse som minst én av de foresatte ved skolestart.
- ▶ Vil i utgangspunktet videreføre samme praksis.

.....MEN

- ▶om vi skulle tvinges til å ta inn søkere som ikke kan dokumentere flytting med/til foresatte etter søknadsfristen, vil vi fakturere for alle som ikke var folkereg. i Oslo per 1. januar
- ▶ Og aktivt melde fra til Skatteetaten ved mistanke, jf folkeregisterloven:

§ 7-1. Offentlige myndigheters og virksomheters meldeplikt

Offentlige myndigheter og virksomheter skal uten hinder av taushetsplikt gi de meldinger og opplysninger som er nødvendige for registerføringen. Samme plikt gjelder når de i sitt arbeid blir kjent med opplysninger som avviker fra det som er registrert i Folkeregisteret.

Offentlige myndigheter og virksomheter skal gi melding til registermyndigheten når de måtte bli kjent med endringer eller feil i tidligere gitte opplysninger.

Departementet kan gi forskrift til utfylling og gjennomføring av denne paragraf

Mulig med felles praksis?

- ▶ Vil alle fortsatt bruke søknadsfristen som telledato for fylkestilhørighet?
- ▶ Hvordan vil de ulike fylker behandle søkere som etter søknadsfristen:
 - Flytter med/til foresatte?
 - Flytter på egen hånd?
- ▶ Udirs **nytolkning** innebærer i realiteten innføring av fritt skolevalg på tvers av fylkesgrenser, uten at dette er lovbehandlet i Stortinget.